

Berichten

Verenigingsverslagen
en -mededelingenVereniging
Medisch
Tandheelkundige
Interactie

Hoofd-halsoncologie d.d. 25 maart 1994

Op 25 maart jl. hield de Vereniging Medisch Tandheelkundige Interactie (VMTI) in het Dijkzigt Ziekenhuis te Rotterdam haar voorjaarsvergadering met als thema 'Hoofd-halsoncologie, therapeutische mogelijkheden, nazorg voor huisarts en tandarts. Tijdens het wetenschappelijke programma werden 4 lezingen gehouden, waarvan hier kort verslag wordt gedaan.

Drs A.G. Dumans (arts-kaakchirurg) belichtte de epidemiologie van de hoofd-halsmaligniteiten. Hij benadrukte de grote sociale impact van deze tumoren en pleitte voor een multidisciplinaire aanpak. In zijn voordracht concentreerde hij zich verder op de plaveiselcarcinomen, die 90% van de hoofd-halsmaligniteiten uitmaken. Bij de vroegtijdige diagnostiek spelen de leukoplakie en de erythroplakie een belangrijke rol als mogelijk voorstadium voor het ontwikkelen van een plaveiselcarcinoom. Regelmatige controle door de tandarts zou niet alleen voor dentate patiënten maar ook voor edentate patiënten moeten plaatsvinden. Hierbij dient de controle van de slijmvliezen van mond en oropharynx speciale aandacht te krijgen. Verwijzing van patiënten met een verdenking op een maligniteit in het hoofd-halsgebied, verloopt van de huisarts en tandarts meestal via de afdeling KNO of MZKC naar de werkgroep hoofd-halstumoren. Hier vindt nader onderzoek plaats en wordt de definitieve diagnose gesteld. Ook de behandeling dient in multidisciplinair verband te geschieden. Hierin kunnen deelnemen chirurgen, radiotherapeuten, chemotherapeuten en verpleegkundigen, maar ook huisarts, tandarts en mondhygiëniste. Vooral bij bestralingstherapie in het hoofd-halsgebied dienen de tandarts en de mondhygiëniste al in een vroeg stadium bij de behandeling betrokken te worden. Screening, preventieve behandeling (o.a. extractie van niet te behouden gebitselementen) en mondhygiënische begeleiding zijn essentieel om complicaties tijdens en na de radiotherapie te voorkomen. Waar ongunstige neveneffecten niet zijn te voorkomen, wordt getracht deze voor de patiënt zo dragelijk mogelijk te

maken. De nazorg zou zich ten minste over 10 jaar moeten uitstrekken. De kans op osteoradionecrose na een extractie in bestraald gebied blijft levenslang aanwezig. Het beleid moet erop gericht zijn zo min mogelijk trauma in dit gebied te veroorzaken. Bij noodzakelijke extractie moet altijd antibiotica-profylaxe worden gegeven.

Dr P. Jansen (radiotherapeut) behandelde de therapeutische mogelijkheden bij hoofd-halsoncologie en de preventie van acute en chronische complicaties. Een oncologiepatiënt die bestraald moet worden, krijgt te maken met een bestralingsarts, een bestralingsfysicus en een radiobioloog. Meestal wordt gebruik gemaakt van uitwendige veldbestraling, die soms gecombineerd wordt met de inwendige brachytherapie. Met de straling wordt getracht het DNA in de cel te beschadigen, vooral bij de deling van cellen. Normale cellen zijn beter in staat de schade te herstellen dan tumorcellen. Het grote voordeel van bestraling in vergelijking met chirurgische behandeling is het ontbreken van mutilatie. Het nadeel van bestraling zijn de vele bijwerkingen, direct en indirect. Deze kunnen acuut optreden of verlaat. De veranderingen kunnen soms irreversibel zijn. Vooral de veranderingen van de epidermis, de mucosa, de speekselklieren en van het bot zijn van belang. Ook spieren en gewrichten kunnen worden aangetast. Bij bestraling boven 40 Gy worden de speekselklieren blijvend beschadigd. De hoeveelheid speeksel neemt af, vooral de sereuze speekselproductie, maar ook de samenstelling van het speeksel verandert. De pH wordt verlaagd en de buffercapaciteit neemt af. De gevolgen zijn niet alleen een droge mond en pijnlijke slijmvliezen, maar ook de zogenoemde bestralingscariës. Bij bestraling boven 65 Gy wordt het bot blijvend beschadigd. Door verminderde vascularisatie wordt vooral de mandibula kwetsbaar voor het ontstaan van osteoradionecrose. Deze kan spontaan ontstaan (binnen 2 jaar) of als gevolg van trauma (extractie, drukplaats van prothese). Om de gezonde weefsels bij bestraling zoveel mogelijk te ontzien, worden vele technieken toegepast, zoals het maken van maskers, het aftekenen van velden, het afschermen, het fractioneren van de straling en het combineren van veldtherapie en brachytherapie. Met behulp van 3D-computertechnieken is het tegenwoordig nog beter mogelijk de gezonde omringende structuren te ontzien, terwijl de tumor de benodigde straling krijgt.

Mw. M.B. Nieweg (oncologisch verpleegkundige) behandelde incidentie, predispositie en preventie van complicaties tijdens en na chemotherapie. Ook cytostatica zijn niet celspecifiek en richten zich vooral op snelde-

lende cellen. Daardoor is ook hierbij de mucosa kwetsbaar. De optredende atrofie van het slijmvlies is meestal na 21 dagen verdwenen. De incidentie van orale complicaties bij chemotherapie ligt het hoogst bij de behandeling van leukemie (23-80%), dan volgen de lymfomen (33%) en de carcinoomen en sarcomen (12%). Het beleid moet erop gericht zijn dat het gebit van de patiënt gesaneerd is (ook geen irriterende en overhangende restauraties) en dat een goede mondhygiëne betracht wordt voordat met de cytostaticabehandeling wordt begonnen. Patiënten hebben vaak last van een branderig gevoel in de mond en de mondhygiëne neemt meestal af in kwaliteit. De mondhygiëne kan worden bevorderd door spoelen met NaCl 0,9%-oplossing. Ter ondersteuning van de mondhygiëne, als deze tijdelijk niet goed is uit te voeren, wordt ook wel met chloorhexidine-oplossing (0,2% of 0,12%) gespoeld. Indien pijn op de voorgrond treedt, kan lokaal lidocaïne visceus worden geapliceerd.

Mw. C.I.C. Julien (mondhygiëniste) gaf een uiteenzetting over de begeleiding van oncologiepatiënten in de algemene praktijk, na chirurgie en bij radiotherapie. Ter voorkoming van bestralingscariës nemen in het behandelingsprotocol de fluoride-applicaties met niet-aangezuurde gel een belangrijke plaats in.

G.J. van Reenen, Amsterdam

Binnenland

Post Academisch
Onderwijs
Tandheelkunde

Cursussen in de maand december

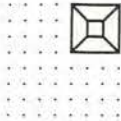
Hieronder volgt een herinnering aan de cursussen die in de maand december onder auspiciën van de Stichting Post Academisch Onderwijs Tandheelkunde worden gegeven. Voor uitvoerige informatie wordt op deze plaats verwezen naar het Cursusprogramma 1994/95.

ACTA Mondfotografie, 2 december

ACTA Adhesieve tandheelkunde C,
10 december

ACTA Hygiëne in de tandartspraktijk,
16 december

Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde

Dr G.J. Truin bijzonder hoogleraar

Met ingang van het studiejaar '94-'95 heeft de Faculteit der Medische Wetenschappen van de Katholieke Universiteit van Nijmegen er een bijzonder hoogleraar bij. Dr G.J. Truin is op voordracht van de Stichting Tandarts en Maatschappij benoemd tot bijzonder hoogleraar 'in het gezondheidszorgonderwijs en -onderzoek op het terrein van de tandheelkunde'. De benoeming komt voort uit een besluit van de algemene vergadering van de Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde (NMT) van december 1992 om de doelstelling van de NMT, het bevorderen van de tandheelkunde, extra invulling te geven door het instellen van bijzondere leerstoelen.

Scriptieprijs NVT en Stichting Backer Dirks Fonds

Scriptieprijs 1994

Jaarlijks wordt een prijs uitgelooft voor de 'beste scriptie van het jaar', geschreven over een tandheelkundig onderwerp. Deze is ingesteld door de Nederlandse Vereniging van Tandartsen en het Backer Dirks Fonds ter ondersteuning van oorspronkelijke initiatieven van jonge, enthousiaste aanstaande collega's en ter stimulering van het onderzoek in de tandheelkunde. Iedere student – maar ook mondhygiënist in opleiding – die in het kader van zijn opleiding een scriptie schrijft, kan deze insturen.

De commissie, bestaande uit prof. dr A. van Nieuw Amerongen, dr L.A.J. van Loon en dr M.A.J. van Waas, heeft dit jaar in totaal 9 scripties (alle vanuit ACTA) ontvangen. Tot vreugde van de commissieleden betrof het in bijna alle gevallen een verslag van een onderzoek, al dan niet voorafgegaan door een literatuuronderzoek. Het gehalte van de scripties was hoog.

De scripties worden beoordeeld aan de hand van 7 criteria: oorspronkelijkheid, praktische toepasbaarheid, helderheid van vraagstelling en beantwoording, logica van structuur, leesbaarheid, onderbouwing van een eigen mening en algemene presentatie.

De Scriptieprijs 1994 is toegekend aan de heer E.H. van der Meij voor zijn scriptie 'Mondzorg bij bestralingspatiënten'. Daarin wordt een helder overzicht gegeven van de tandheelkundige problemen en behandelingsmogelijkheden na bestraling van tumoren in het hoofd-halsgebied, gevolgd door een analyse van het behandelingsprotocol dat in het Academisch Ziekenhuis van de Vrije Universiteit wordt gevolgd. De auteur

verdient in de ogen van de commissie alle lof voor zijn scriptie.

Promotie

F. Ras

Op donderdag 27 oktober promoveerde de heer F. Ras tot doctor aan de Vrije Universiteit te Amsterdam op een proefschrift getiteld 'Facial asymmetry analyzed with stereophotogrammetry. A comparative study between normal children and children with cleft lip and palate'.

Promotor was mevr. prof. dr B. Prahl-Andersen en copromotor dr L.L.H.M. Habets. Prof. dr A.M. Kuijpers-Jagtman trad op als referent.

J.W. Hagen

Op donderdag 10 november promoveerde de heer J.W. Hagen tot doctor aan de Vrije Universiteit te Amsterdam op een proefschrift getiteld 'Modulation of bone formation by bone inducing proteins and mechanical loading'.

Promotor was mevr. prof. dr E.H. Burger en prof. dr A. van Nieuw Amerongen trad op als referent.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Beperking tandheelkundige hulp in ziekenfonds en WTZ vastgesteld

Op 1 januari 1995 wordt de tandheelkundige hulp in het ziekenfonds- en standaardpakket beperkt. De vergoeding van tandheelkundige hulp voor de jeugd blijft vrijwel geheel bestaan, maar het pakket voor volwassenen wordt beperkt tot preventieve hulp. Op deze manier kan de huidige situatie van een over het algemeen goede gezondheid blijven bestaan. Het kabinet acht deze beperking van het pakket verantwoord, omdat mensen bewust zijn geraakt van het belang van een goede mondgezondheid. Ook het besef van de eigen verantwoordelijkheid voor een goede gebitsverzorging is gegroeid. Door het regelmatig bezoek aan de tandarts zijn de kosten van tandheelkundige verzorging voor de individuele burger over het algemeen overzienbaar.

Deze beperking van het kabinet bespaart naar verwachting ongeveer 450 miljoen gulden aan betalingen door ziekenfondsen en standaardpolissen. De minister van WVS heeft verder het Centraal Orgaan Tarieven Gezondheidszorg gevraagd om voor verrichtingen die vanaf 1 januari buiten het ziekenfondspakket vallen voor ziekenfonds en niet-ziemenfondsverzekerden eenzelfde ta-

rief vast te stellen. Beperking van de pakketten op het punt van de tandheelkunde is al langer in discussie. Zowel de commissie-Dekker als de commissie-Dunning adviseerden de tandheelkunde voor volwassenen uit het wettelijk verzekerde pakket te halen. Over de beperking is tevens geadviseerd door de Nationale Raad voor de Volksgezondheid, de Ziekenfondsraad en het Kontaktorgaan Landelijke Organisaties van Ziektekostenverzekeraars. Ook de Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde heeft hierover een nota aangeboden aan de toenmalige bewindspersoon voor volksgezondheid.

Aanspraken op tandheelkundige hulp in ziekenfonds en standaard(pakket)-polissen per 1 januari 1995.

1. Tandheelkundige hulp voor de jeugd

De vergoeding van tandheelkundige hulp aan de jeugd (nu nog tot 19 jaar, met ingang van 1.1.1996 tot 18 jaar) blijft in beginsel volledig bestaan. De enige verandering is dat gegoten vullingen, kronen, bruggen en orthodontie alleen nog worden vergoed in het kader van de bijzondere tandheelkunde (zie onder 3).

2. Tandheelkundige hulp voor volwassenen

Voor volwassenen wordt vergoeding van tandheelkundige hulp beperkt tot preventief onderhoud, chirurgische tandheelkundige hulp door de specialist en tandheelkundige implantaten wanneer er sprake is van ernstige resorptie van de tandeloze kaak. Onder preventief onderhoud valt dan: periodieke controles, onderzoek naar de oorzaak van klachten, wegnemen van scherpe randen van gebitselementen, opsporen en wegnemen van protheseklachten, voorschrijven van geneesmiddelen, verwijzen naar een tandarts-specialist, instructie mondhygiëne en verwijderen van tandsteen.

3. Bijzondere tandheelkunde/orthodontie

De vergoeding van tandheelkundige hulp aan mensen met bijzondere tandheelkundige aandoeningen, lichamelijke en geestelijke aandoeningen en in medisch gecompromitteerde situaties blijft volledig gehandhaafd. De orthodontie is nu ook onder deze groep aanspraken gebracht, waardoor de vergoeding beperkt is tot zeer ernstige afwijkingen.

*Vanaf 1.1.1995 wordt de termijn voor het controlebezoek flexibeler. De periodieke controle moet dan een keer per jaar gebeuren en alleen wanneer dat tandheelkundig nodig is, meer malen per jaar.

**De saneringsbewijzen voor volwassenen komen te vervallen. Om preventief onderhoud vergoed te krijgen is het voldoende dat volwassenen hun gebit eenmaal per jaar

laten controleren. De jeugd houdt wel een tandartskaart die wordt uitgereikt vanaf de leeftijd van 2 jaar. Jongeren van 13 jaar of ouder die (nog) niet gesaneerd zijn, betalen 50% van de hulp voor die sanering zelf tot een maximum van f 500,- per 12 maanden.

***Voor sommige verrichtingen, namelijk een plaat- of frameprothese, een kroon, een brug, een gegoten vulling of orthodontische behandeling geldt een overgangsrecht van een jaar.

(Bron: Voorlichting VWS)

Rijksuniversiteit Groningen

Projectbureau Tandheelkunde/ Mondhygiëne geopend

Met ingang van 1 september jl. is het projectbureau Tandheelkunde/Mondhygiëne geopend. Het doel van dit projectbureau is het gemeenschappelijk opstarten van de opleiding Tandheelkunde en de opleiding Mondhygiëne. Beide opleidingen zullen in september 1995 beginnen met elk 30 studenten. Het in samenhang opstarten van deze opleidingen is een samenwerkingsproject van de Rijksuniversiteit Groningen en de Hanzehogeschool, Hogeschool van Groningen. Ook het MDGO 'De Stadspoort' (opleiding tot tandartsassistent) zal nauw betrokken zijn bij deze samenwerking.

Het projectbureau Tandheelkunde/Mondhygiëne is gehuisvest op de eerste verdieping van het oude Tandheelkundegebouw, Antonius Deusinglaan 1, 9713 AV Groningen, tel.: 050 - 632686 en fax: 050-632696.

Ivoren Kruis en NMT

Nieuwe brochure over implantaten

Opnieuw is er een exemplaar toegevoegd aan de serie brochures over tandheelkundige behandelingen. Deze brochure is een gemeenschappelijke uitgave van het Ivoren Kruis en de NMT. Op verzoek van en in samenwerking met de Nederlandse Vereniging voor Orale Implantologie zijn de bestaande brochures over implantaten herschreven en vernieuwd.

De nieuwe brochure behandelt aan de hand van vaak gestelde vragen de belangrijkste onderwerpen op het gebied van de implantologie. De brochure is geschikt voor iedere patiënt die is geïnteresseerd in de mogelijkheden van implantaten.

De brochure kost f 1,50 voor leden van het Ivoren Kruis, bij afname van 50 stuks of meer f 1,40. Voor niet-leden kost de folder f 1,75. Alle prijzen zijn per stuk en exclusief porto. Besteladres: Ivoren Kruis, postbus 672, 3000 AR Rotterdam; tel: 010-4119075 en fax: 010-4124397.

Buitenland

Stichting Yamilet

Blote-voeten-tandartsen in El Salvador

Stichting Yamilet is een organisatie die verschillende gezondheidsinitiatieven in Midden-Amerika ondersteunt. Een van de partnerorganisaties is APDCA, de zogenaamde 'Blote-voeten-tandartsen' van El Salvador. Zij voorzien de arme bevolking, vooral op het platteland, van goedkope en eenvoudige tandheelkundige zorg. Met zo'n 25 kliniekjes, enkele kleine laboratoria en vooral enthousiaste 'promotores' verrichten zij preventief en behandelend werk. In de dorpjes worden gewone mensen in korte tijd getraind om voorlichting te geven over preventie van tandbederf. Enkelen van hen, die blij geven meer belangstelling voor het vak te hebben, ontvangen een eenvoudige opleiding tot wat in Nederland een mondhygiëniste zou zijn. De besten uit de klas krijgen een vervolgcursus waarin ook trekken, boren en vullen aan de orde komt.

Van hun enthousiaste werk bestaat een informatieve videodocumentaire van 35 min. De film geeft een goed beeld van El Salvador, de omstandigheden waaronder de blote-voeten-tandartsen werken en de mooie en moeilijke kanten van deze bescheiden strijd tegen tandbederf.

U kunt de APDCA video, verkrijgbaar op VHS-systeem, bestellen door f 25,- over te maken op giro 9885, t.n.v. Stichting Yamilet te Tilburg, o.v.v. 'video APDCA'.

Agenda

Data der voornaamste wetenschappelijke congressen en vergaderingen in binnen- en buitenland.

*Eerste vermelding

Donderdag 24 november

Klinische avond door de Stichting PAOT Noord-Nederland. Thema: Tandheelkundige morfologie II. Sprekers: dr L.J. van Dijk ('Parodontologische Morphologie') en dr H. Rentsema ('Implantologische Morphologie'). Lokatie: collegezaal, Hoofdingang voormalig gebouw Tandheelkunde, Ant. Deusinglaan 1 te Groningen. Aanvang: 19.30 uur.

Vrijdag 25 november

'Acute situaties in de tandheelkundige praktijk', cursus georganiseerd door de PAOT-commissie van de dr G.J. van Hoytema Stichting in het Muziekcentrum te Enschede. Aanvang: 8.30 uur, inschrijving en ontvangst.

Vrijdag 25 november

'Afwijkingen van het mondslijmvlies'. Sprekers: dr A.K. Panders en dr F.K.L. Spijker-vet. Lokatie: Wilhelmina Ziekenhuis te Assen. Aanvang: 10.00 uur. Inl.: secr. WZA, tel. 05920-25325.

Zaterdag 26 november

Najaarsvergadering van de Nederlandse Vereniging voor Schisis en Craniofaciale Afwijkingen (NVSCA) in het Academisch Ziekenhuis te Utrecht. Thema: Het stigma en de schisis. Inlichtingen: secr. NVSCA, dr H.J. Rimmelink, tel.: 05490-25875/25655.

Vrijdag 9 december

Wetenschappelijk congres van de Nederlandse Vereniging voor Gnathologie in het Kurhaus te Scheveningen. Titel: Registreren waarom (niet)!. Inlichtingen: Mw M.E. de Wit, tel.: 070-367 90 87.

1995

*Donderdag 19 januari

Open dag op de opleiding voor tandartsassistent, MBO-college 't Knooppunt, Nijverheidsstraat 1, 8031 DZ Zwolle, van 13.30 uur - 21.30 uur.

Vrijdag 20 - zaterdag 21 januari

Symposium Implantologie. Thema: Gevorderde paro-implantoprothetische aspecten in de osseointegratie. Lokatie: Hotel Krasnapolsky te Amsterdam. Sprekers: dr B. Friberg (Zweden), dr S.A. Jovanovic (VS), dr M. Nevins (VS), prof. dr H. Spiekermann (Duitsland), prof. dr J. Strub (Duitsland). Inl.: secr. Forum for advanced dental education, tel.: 070 - 352119; fax: 070 - 3523870.

Dinsdag 14 - vrijdag 17 maart

Medica '95. Internationale tentoonstelling voor de gezondheidszorg in de Jaarbeurs te Utrecht.

***Woensdag 5 – Zaterdag 8 juli**

42e Jaarcongres van de European Organization for caries Research (ORCA) te Noordwijkerhout.

Vrijdag 6 oktober

NVT Najaarscongres 'Pijn' in het Jaarbeurs Congrescentrum te Utrecht. Inl.: NVT, tel. 03402 - 40798.

Buitenland

Donderdag 1 – zondag 4 december

Second E.C. Dental Students Congress in Eurogress Centre te Aken, Duitsland. Sprekers o.a. Prof. dr J. Pindborg (Denemarken), Prof. dr Spiekermann (Duitsland), Prof. dr L. Abraham-Impijn (Nederland), Prof. dr T. Hansson (VS) en Prof. dr I. Naert (België). Inl.: EDS Congress registration office, P.O. Box 550, 52006 Aachen, Germany; fax: 00 49 (0)241 508747.

1995

Zondag 22 – zondag 29 januari

PAO-cursus Wengen te Zwitserland. Onderwerpen: 1. De kanaalbehandeling

van start tot finish en de opbouw, of: Probleemgevallen in de algemene praktijk; zelf behandelen of verwijzen? 2. De zin en onzin van praktijkhygiëne. 3 (Partnerprogramma) 'Later komt vroeger dan u denkt'. Financiële planning in de tandartspraktijk. Inl. H. de Graaf, tel. 033 - 94 33 77 of 94 36; S. Hiemstra 033 - 63 34 90 of 63 29 02.

Vrijdag 17 maart – zondag 19 maart

3. Europäischer Kongress für Biologische Zahnmedizin in Congrescentrum te Aken, Duitsland. Inl.: GZM, Franz-Kauff-Str. 2-4, D-69115 Heidelberg, tel.: 06221/166492; fax: 06221/164889.

Vrijdag 17 maart

Cursus 'Afwijkend monddrag' door Dr G.J. van Hoytema Stichting.

Zaterdag 18 – zaterdag 25 maart

PAO-cursus Wengen te Zwitserland. Onderwerpen: 1. Implantaten: indicatiestelling en suprastructuren Bränemark-systeem. of: Orthodontie: Praktische cursus, diagnose, behandelingsplan en vaste apparatuur voor de algemeen practicus. 2. (Partnerprogramma) De tandartspraktijk als organisatie. Inl. H. de Graaf, tel. 033 - 94 33 77 of 94 36; S. Hiemstra 033 - 63 34 90 of 63 29 02.

Maandag 27 maart – zaterdag 1 april

Internationale Dental Schau te Keulen, Duitsland.

***Donderdag 8 – zondag 11 juni**

15e congres van de International Association of Paediatric Dentistry te Göteborg, Zweden. Inl.: NVvK, secr. J.G. van Zijn-Vlaar, Van Uytrechtlaan 21, 1901 JK Castricum.

Vrijdag 9 – dinsdag 13 juni

4th North Sea Conference on Periodontology te Göteborg, Zweden.

***Woensdag 28 juni – zaterdag 1 juli**

IADR-General Session te Singapore.

Zaterdag 16 september

Congres 'Pijn' te Antwerpen, georganiseerd door NVT in samenwerking met NIVVT. Inl.: NVT, tel. 03402 - 40798.

***Zaterdag 23 september**

Jaarvergadering en viering 5e lustrum NVvK (in samenwerking met de Ver. tot Bevordering v.d. Tandheelkundige Gezondheidszorg voor Gehandicapten (VBTGG)) te Nijmegen. Inl.: NVvK, secr. J.G. van Zijn-Vlaar, Van Uytrechtlaan 21, 1901 JK Castricum.